

Bø kommune
Rådhuset, Veaveien 50, 8475 Straumsgjøl
post@boe.kommune.no
Deres ref: 2020/2331-28

Fauske, 06.03.2023

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife avd. Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland og Vesterålen Turlag.

Uttalelse til søknad om dispensasjon til akvakultur ved Flagskallen i Bø kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland er et samarbeidsnettverk for 14 natur- og friluftsansjoner i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftinteressene i Nordland fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftsansjonene med sitt virke i regionen. Medlemsmassen hos de tilsluttede organisasjonene er ca. 22 000 personer

Bakgrunn

Det søkes om dispensasjon fra arealformålet for etablering av ny akvakulturvirksomhet ved Flagskallen i Bø kommune. Gjeldende kommuneplanens arealdel slår fast at det ikke kan tillates akvakultur i områder avsatt til «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», og vil kreve dispensasjon jf. plan- og bygningsloven § 19-2.

I saksfremlegget vises det til en tidligere dispensasjon for samme tiltak i 2020, som senere ble omgjort av Statsforvalteren (vedtak av 19.08.21) etter klagebehandling med begrunnelse i at hensynet til fiske ville bli vesentlig tilsidesatt. Omgjøringsvedtaket var også begrunnet i at «Høringspartene var den gang negative til å gi dispensasjon og viste til nylig vedtatt arealplan for Bø kommune samt oppstart arbeid med interkommunal kystsoneplan.»

Våre kommentarer til dispensasjonssøknaden

Vi mener det er helt feil av kommunen å begynne behandlingen av en dispensasjonssøknad *før* en kystsoneplan er vedtatt. At oppdrettsselskapet begrunner søknaden med at det haster av hensyn til risikoen for den økonomiske driften, er etter vårt syn underordnet kommunens ansvar med å avvende et endelig vedtak av kystsoneplanen. Kommunen plikter å forvalte arealene på en bærekraftig måte, jf. plan- og bygningslovens formålsparagraf (§ 1-1).

Dessverre så har vi registrert en utstrakt dispensasjonspraksis til akvakulturformål i Vesterålen. Et formål med kystsoneplanarbeidet var å unngå nettopp dette. Vi har påpekt dette i flere omganger i kystsoneplanarbeidet og i et avisinnlegg fra 2021¹ sitat: «FNF Nordland vil understreke at den liberale

¹ [Tar innersvingen på kystsoneplanen](#)

dispensasjonspraksisen kan underminere hele det kommunale planverket, der motstridende interesser er veid opp mot hverandre for å skape ei god samfunnsmessig utvikling. Når dispensasjoner blir mer regelen enn unntaket, vil planene til slutt miste all troverdighet. Og da blir den dyrebare naturen vår den største taperen».

Det er vesentlig at fiskeriinteressene ivaretas og at gyteområde for torsk beskyttes. Vi er kjent med uttalelsen fra Nord Fiskarlag, Sortland Fiskarlag og Bø Fiskarlag som påpeker en direkte feil i saksopplysningen om at området ikke er registrert som et viktig område for fiskeri. De går sterkt imot oppdrett på denne lokaliteten og ber at dispensasjonssøknaden avslås.

Til det endelige planforslaget for kystzoneplanen så var vi uenig i at Flagskallen ble foreslått inn i planen, fordi tiltaket kom dårlig ut av hensyn til naturmangfold. I konsekvensutredningen for naturmangfold står det at: «Det er registrert 7 lokaliteter med arter av nasjonal forvaltningsinteresse (nordlige slangestjerne, labidoplax buskii, amage auricula, sei og dypvannssjømus) innenfor influensområdet til tiltaket. (< 1 km fra tiltaket).». Videre står det at det er mer enn 2 km til nærmeste registrerte forekomst av skjellsand, større tareforekomster, fjorder med lav oksygenforekomst og område med ålegrassamfunn. Innenfor fjordsystemet er det dessuten flere vassdrag med reduserte og truede bestander av anadrom fisk. I vurderingen i kystzoneplanen vil et akvakulturanlegg medføre mellom *middels* og *stor konsekvens* for naturmangfoldet.

Tiltaksområdet ligger også bare 700 meter unna Hongværan/Galtholmen naturreservat med (verne)formål om å bevare et godt og uforstyrret hekke- og oppvekstområde for sjøfugl. Akvaplan Niva viser til at det registrert 27 arter av vadere og sjøfugl i området, og at artskart og SEAPOP påviser hekking av «kun» gråmåke, svartbak og ærfugl. Dette er *påviste hekkinger* men det må antas at flere arter hekker der. Gråmåke og ærfugl er begge truet (VU, sårbar) mens svartbak er en norsk ansvarsart. Dessuten må man se områdets betydning som rasteområde for fugl og som økologisk funksjonsområde, og hvilke påvirkninger tiltaket vil ha gjennom støy, båttrafikk, menneskelig tilstedeværelse, lysforurensning, utslipp av næringssalter, kobber mv. fra anlegget.

I etterkant av kystzoneplanarbeidet så er det blitt publisert en fersk risikorapport fra Havforskningsinstituttet² som viser en økning i mengden lakselus produsert fra oppdrettsanlegg nord for Helgeland. Dette forsterker kommunens varsomhetsplikt med å legge til rette for flere oppdrettsanlegg i åpne merder.

Konklusjon

1. Vi er prinsipielt imot å dispensere fra arealformålet *før* kystzoneplanen er endelig vedtatt.
2. Vi mener at formålet (fiskeri) vil bli vesentlig tilsidesatt, på samme måte som sist gang det ble søkt dispensasjon. Vi er kjent med uttalelsen fra Nord Fiskarlag og legger deres uttalelse til grunn.
3. Området er registrert som gyteområde for torskefisk. Deler av tiltaksområdet er også et oppvekst- og beiteområde for torsk, uer, hyse og brosme.
4. Negative konsekvenser for naturmangfold. I vurderingen i kystzoneplanen vil et akvakulturanlegg medføre mellom *middels* og *stor konsekvens* for naturmangfoldet.
5. Mulige negative konsekvenser for verneformålet til Hongværan/Galtholmen naturreservat.
6. Vårt syn på saken er at fordelene ikke er større enn ulempene.
7. Vilkårene for å gi dispensasjon er derfor ikke er til stede. Dispensasjonssøknaden må avslås.

² [Fra Helgeland og nordover har mengden lakselus fra oppdrettsanlegg økt | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Jens Egil Pedersen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

Kopi (per e-post) til:

Statsforvalteren i Nordland

Nordland fylkeskommune

